

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4331/2021
10.09.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бисерке Живановић председника већа, Споменке Зарић, Весне Субић, Добриле Страјина и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Марковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Краљеву, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављене против пресуде Апелационог суда у Крагујевца Гж 631/21 од 16.03.2021. године, у седници од 10.09.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевца Гж 631/21 од 16.03.2021. године и пресуда Основног суда у Ивањици П 99/2017 од 26.11.2020. године и предмет се враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ивањици П 99/2017 од 26.11.2020. године ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и тужена обавезана да му накнади штету у износу од 313.173,00 динара са законском затезном каматом од 26.11.2020. године до исплате. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев за накнаду штете преко износа досуђеног ставом првим изреке и захтев за исплату законске затезне камате на досуђени износ од 11.04.2011. године до 26.11.2020. године. Ставом трећим изреке тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 87.440,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевца Гж 631/21 од 16.03.2021. године ставом првим изреке одбијене су као неосноване жалбе парничних странака и потврђена првостепена пресуда у ставовима првом и трећем изреке и у ставу другом изреке у односу на законску затезну камату на досуђени износ почев од 11.04.2011. године до 26.11.2020. године. Ставом другим изреке одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против другостепене пресуде заступник тужене је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и из разлога прописаних чланом 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда, испуњени су законски услови за одлучивање о ревизији тужене као изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. став 1. важећег Закона о парничном поступку – ЗПП, због потребе уједначавања судске праксе. Зато је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија тужене основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен у ДП „Слобода“ металопрерађивачко предузеће „Металац“ из Ивањице. Уговором о продаји друштвеног капитала методом јавне аукције закљученим између Агенције за приватизацију и купца „Болцвет“ ДОО Сливен Бугарска, овереним пред Првим општинским судом од 20.09.2007. године, продато је 70% друштвеног капитала. Агенција за приватизацију је дописом од 11.05.2009. године упутила купцу обавештење о раскиду Уговора о продаји капитала методом јавне аукције од 20.09.2007. године, а затим је 13.05.2009. године донела одлуку о преносу капитала АД „Металац“ Ивањица Акцијском фонду. Тужилац је имао потраживања из радног односа утврђена судским одлукама, па је са „Металац“ АД закључио Уговор 30.04.2010. године којим су регулисали права и обавезе у вези са неисплаћеним зарадама, на начин што ће целокупна заостала потраживања по основу зараде и накнаде зараде бити претворена у валуту евро на дан раскида радног односа, што је за тужиоца износило 3.675 евра, и да ће утврђена потраживања тужиоца бити исплаћена након окончања поступка приватизације. Тужилац се овим уговором обавезао да неће подносити тужбе, односно да ће их повући уколико су поднете пре потписивања овог уговора. У уговору је такође констатовано да тужилац неће подносити надлежном суду предлог за извршење правноснажне пресуде П 211/09 и да је поднео захтев Основном суду у Пожеги – Судска јединица Ивањица за повлачење тужбе и предлога за извршење. Над АД „Металац“ Ивањица отворен је стечајни поступак који је закључен решењем Привредног суда у Чачку од 15.03.2016. године, које је постало правноснажно 08.04.2016. године, а стечајни дужник је брисан из регистра привредних друштава 27.04.2016. године. Према закључку Привредног суда у Чачку од 11.04.2011. године, од стране стечајних поверилаца ББ и ВВ из ... оспорено је потраживање тужиоца које је од стране стечајног управника Предузећа АД „Металац“ признато на основу члана 85. става 3. Закона о стечају, и то потраживање за износ главног дуга од 91.103,00 динара са каматом на главни дуг у износу од 889,00 динара, које је тужиоцу признато у првом исплатном реду, као и потраживање главног дуга у износу од 313.173,00 динара које је тужиоцу признато у трећем исплатном реду, и камата призната на пријављена потраживања.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепеним пресудама је усвојен тужбени захтев тужиоца, са позивом на одредбе чл. 18. и 58. Устава Републике Србије, члан 6. Европске конвенције о људским правима и основним слободама, члан 1. Протокола 1. уз Конвенцију, и чл. 154. став 1. и 172. став 1. Закона о облигационим односима. Оцењено је да је тужена држава одговорна за штету у износу од 313.173,00 динара, колико је тужиоцу признато потраживање у стечајном поступку над АД „Металац“ Ивањица у трећем исплатном реду, јер је то предузеће у време закључења уговора од 04.03.2010. године, којим се тужилац обавезао да повуче предлог за извршење, пословало искључиво са друштвеним (државним) капиталом. Тужилац је пре закључења овог уговора имао правноснажну судску одлуку којом су утврђена његова потраживања из радног односа. Како се уговором утврђују целокупна права

тужиоца из радног односа, очигледно је да су потраживања из правноснажне судске одлуке садржана у овом уговору, а услов из уговора се није остварио, јер је недуго након његовог закључења над предузећем „Металац“ АД Ивањица отворен поступак стечаја. Будући да органи тужене нису предузели неопходне мере да се потраживање тужиоца које је признато у стечајном поступку изврши, то постоји одговорност тужене у смислу члана 172. Закона о облигационим односима да тужиоцу накнади штету у досуђеном износу.

С обзиром на наведено, основано се ревизијом тужене указује да је у нижестепеним пресудама због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

У више пресуда Европског суда за људска права (између осталих, предмет Маринковић против Србије, Представка 5353/11 од 29.01.2013. године), утврђена је одговорност Републике Србије за штету коју трпе запослени због неизвршавања њихових потраживања према послодавцу са већинским друштвеним, односно државним капиталом, па је утврђена одговорност Републике Србије за материјалну штету која је једнака висини неизмиреног потраживања запослених која су утврђена правноснажном судском одлуком. Након доношења поменуте одлуке Европског суда за људска права, Уставни суд је у одлуци Уж 5551/2011 од 20.06.2013. године утврдио повреду права на имовину полазећи од става Европског суда за људска права изнетог у одлуци Маринковић против Србије, досуђујући на терет државе накнаду материјалне штете у висини опредељеној извршним решењем.

Сходно напред наведеном, свако новчано потраживање досуђено правноснажном судском одлуком улази у имовину запосленог, а свако неспровођење извршења судске одлуке којим је то потраживање досуђено под одређеним условима би представљало повреду права на мирно уживање имовине загарантованог чланом 58. став 1. Устава РС и чланом 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода. Неактивност и пропуст државе да изврши правноснажну судску одлуку изречену у корист запосленог представљало би мешање у његово право на мирно уживање имовине. На седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 02.11.2018. године, донет је закључак према коме је Република Србија одговорна за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа, која су без њихове кривице остала неизвршена, и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року.

Имајући у виду изнето, за сада се не може прихватити закључак нижестепених судова да је тужена у обавези да тужиоцу накнади материјалну штету у висини потраживања признатог тужиоцу у стечајном поступку. Наиме, основано се ревизијом тужене указује да није утврђена узрочна веза између поступања тужене и претрпљене материјалне штете на страни тужиоца, јер током поступка није утврђено да ли је тужилац против тужене подносио приговор ради заштите права на суђење у разумном року, односно да ли му је решењем утврђена повреда права на суђење у разумном року. Зато су обе нижестепене пресуде укинуте.

У поновном поступку, првостепени суд ће узети у обзир изнете примедбе, на одговарајући начин употпунити чињенично стање, и донети правилну и закониту одлуку.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке, на основу члана 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа – судија
Бисерка Живановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић